

ҚИШЛОК ҲАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qishloq HAYOTI

№ 116 (6.329). Сотувда эркин нархда

Ўзал ва бетакорр шахарнинг кейинги йилларда янада чирой очиб, ҳар томонлама юксалиб, том маънодаги Шарқ дарвозаси, деган номига муносиб бўлиб, жаҳондаги манамадан деган шахарлар қаторидан жой олиб бораётгани ҳар бир ватандошимизга ғурур ва ифтихор бахш этади.

Ислом КАРИМОВ

МАҚСАДИМИЗ - ТИНЧЛИК-ОСОЙИШТАЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК

СУРАТЛАРДА: сессиядан лавҳалар.

26 сентябр кун Тошкентда 11 чакриқ Халқ депутатлари шаҳар кенгашининг навбатдан ташкари сессияси бўлди. Унда вазирлик ва идоралар раҳбарлари, Тошкент шаҳридан Олий Мажлисга сайланган депутатлар, туманлар ҳокимлари иштирок этди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади. Озод ва обод Ватанимизнинг муқаддас оstonаси бўлган Тошкент шаҳрининг, муаззам пойтахтимизнинг мамлакатимиз ҳаётидаги муносиб ўрни ҳақида ортиқча гапириб ўтиришни ҳоҳати бўлмаса керак, деди Президент. Чунки бу шаҳарнинг мамлакатимиз ривожланишида, фан ва техника, ўқув юрлари, таълим-тарбия, иқтисодиёт, ички ва ташқи савдо соҳаларида эгзаллаётган салоҳияти ва аҳамияти барчамизга яхши маълум.

Дарҳақиқат, Ўзал ва бетакорр шахарнинг кейинги йилларда янада чирой очиб, ҳар томонлама юксалиб, том маънодаги Шарқ дарвозаси, деган номига муносиб бўлиб, жаҳондаги манамадан деган шахарлар қаторидан жой олиб бораётгани ҳар бир ватандошимизга ғурур ва ифтихор бахш этади.

Қисқа қилиб айтганда, ҳам сийсий, ҳам маънавий, ҳам иқтисодий нуктаи назардан қараганда, давлатимизнинг маркази, таъбир жоиз бўлса, мамлакатимизнинг юраги бўлиши асим Тошкентимизнинг ҳаёти, таъриқий суръатларига қараб, Ўзбекистонимиз ҳақида, унинг бугунги ва эртанги иқболи-истикболи ҳақида ҳулоса чиқаришимиз, унинг ёруғ бўлишига ишонч ҳосил қилишимиз мукорар.

Давлатимиз раҳбари Тошкент шаҳрининг иқтисодий салоҳияти ҳақида тўхтаган экан, ҳозирги вақтда бу ерда жами 355 та йирик саноат корхонаси ишлаб тургани, мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотларининг қарийб 15 фоизи пойтахтимиз ҳиссасига тўғри келишини алоҳида таъкидлади.

Бу ерда тракторлар, самолётлар, экскаваторлар, саноат учун зарур дастгоҳ ва ускуналар, мебель маҳсулотлари, кўплаб турдаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилиши пойтахт саноатининг қанчалик кенг қамровли тизимга эга эканини кўрсатади. Улар нафақат мамлакатимизда, балки жаҳон бозоридан ҳам харидорли бўлиб, АКШ, Германия, Франция, Швейцария, Бельгия, Италия, Корея, Хитой каби хорижий давлатларга экспорт қилинмоқда.

Шаҳарда кичик ва ўрта бизнес ривожига катта аҳамият берилмоқда. Бундай корхона-

ларнинг саноат ишлаб чиқаришидаги улуши жорий йил давомида 34 фоиздан 41 фоизга кўтарилди. Товар айланишининг 48 фоизи, пуллик хизмат кўрсатишининг қарийб 28 фоизи, хусусий тадбиркорлик субъектлари ҳиссасига тўғри келмоқда.

Бугунги кунда Тошкент шаҳри бўйича қарийб 20 мингта кичик ва ўрта бизнес корхонаси фаолият кўрсатмоқда. Бундан ташқари, юридик шахс мақомига эга бўлмаган 36 мингта яқин киши тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланмоқда.

Кейинги йилларда шаҳар инфратўзимини ривожлантириш борасидаги ишлар кўлами кенгайиб бораётгани ҳам эътиборни тортади. Одамларнинг оғирчи енгил қилиш, уларга муносиб ҳаёт шароити яратиш бериш учун 630 километр канализация, 700 километр газ, 500 километр ичимлик суви, 66 километр иситиш тармоқлари ишга туширилгани бунинг амалий тасдиғидир, деди юртбошимиз.

Сўнгги йилларда шаҳарда барпо этилган 5 ярим миллион квадрат метр уй-жой аҳолининг буборадаги эҳтиёжини таъминлашга, кўп болали оилаларнинг яшаш шартларини яхшилашга хизмат қилмоқда.

Кейинги йилларда барпо этилган «Интерконтинентал», «Шератон», «Ле-меридиан» меҳмонхона мажмуалари, Халқаро бизнес маркази, Банклар ассоциацияси, Олий Мажлис, Кўргазмалар мажмуаси, Темирийлар тарихи музейи, Ўзбек миллий академик драма театри, Тошкент шаҳар ҳокимлиги бинолари каби кўплаб иншоотлар шахримиз кўрмига янада кўрк қўшди.

Автотранспорт воситаларининг тобора кўпайиб бораётганини ҳисобга олиб, шаҳар аҳолисига қулайлик яратиш мақсадида автомобил йўллари кенгайтириш, янги йўл ва кўприклар қурилишига жиддий эътибор қаратишмоқда. Шу мақсадда 45 километр йўл қайта таъмирланди ва ободонлаштирилди. Умумий узунлиги 4 километр бўлган 8 та мухташам кўприк бунёд этилди.

Тошкент метрополитенининг учинчи йўналиши барпо этилиб, мустақиллигимизнинг 10 йиллик байрами арафасида узунлиги 7 километрдан зиёд 6 та янги бекат ишга туширилди. Бу ҳам тошкентликлар, айниқса, Юнусобод туманида яшайдиган 300 мингта яқин аҳоли учун катта қулайлик туғдириши шубҳасиз.

Янгитдан барпо этилган Хотира майдони, Шаҳидлар хотираси ёдгорлик мажмуалари муқаддас зиёратгоҳларга айланган бўлса, «Диснейленд», «Аквапарк», Хайвонот боғи, қайта таъмирланган Миллий боғ, Бобур номи.

Шаҳарда замонавий спорт иншоотлари қуриш борасида катта ишлар амалга оширилди. Сўнгги йилларда бунёд этилган «Юнусобод», «Жар», «Динамо», «Гольф клуб», ёпиқ сузиш ҳавзаси каби мухташам спорт мажмуалари нафақат ўзининг меъморий кўриниши, балки замонавий талабларга тўла жавоб бериши, ҳар томонлама қулайлиги билан юртдошларимиз ва хорижий меҳмонларнинг ҳам ҳавасини тортмоқда.

Биз жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашиш йўлидан борар эканмиз, интернет каби замонавий алоқа тизимлари имкониятларидан кенг фойдаланишга катта аҳамият берамиз, деди Ислом Каримов. Ахборот асри - XXI асрда кенгаётган глобаллашув жараёнидаги шун тазоқо этмоқда. Шу маънода, Тошкент шаҳрида коммуникация тизими, жумладан, алоқа хизматини яхшилаш борасида амалга оширилган ишлар ҳам диққатга сазовордир.

Бу ерда ҳаммаси бўлиб 32 минг номерга мўлжалланган 11 та янги алоқа станцияси қурилди, шунингдек, амалдаги алоқа станцияларини қайта таъмирлаш ҳисобига уларнинг қуввати 8 минг номерга оширилди.

Пойтахт аҳолининг кўз ўнгига шаҳарнинг замонавий асосда ривожланиб, янада кўрқу чирой очиб бораётгани, обод маҳалла ва гузарлар, замонавий лилей ва қоллежлар, янги-янги ўқув юрлари - барча-барчаси мамлакатимиз тараққиёти, халқимиз фаровонлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Сессияда эришилган ютуқларга ҳолисона баҳо берилиб, шаҳарнинг муаммолари, шаҳар аҳолисини ташвишга солаётган қийинчиликлар ҳақида ҳам фикр юритилди.

Бундай муаммолар орасида одам зотини доим қийнайтадиган «турар-жой, коммунал хизмат, газ, ичимлик суви, иссиқлик таъминоти каби масалалар алоҳида ўрин тутди, - деди юртбошимиз.

Хусусан, бугунги кунда Тошкент шаҳридаги мавжуд 9 мингдан ортиқ кўпқаватли уйнинг 4 мингтаси ёки 45 фоиз капитал таъмирга муҳтож. Бундай аҳвол, айниқса, Чилонзор, Юнусобод туманларида, Мирзо Улуғбек туманининг Қорасув ҳақасида, Ҳамза туманининг Авиасозлар, Собир Раҳимов туманининг Қорақамаш мавзелирида яққол кўзга ташланади.

Жойлардаги уй-жой ширкатлари томонидан мавжуд сув тармоқлари ўз вақтида таъмирланмагани туфайли пойтахт аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш масаласи тўлиқ ҳал этилмаган. Айниқса, кўпқаватли уйлarning юқори қаватларида сув чиқмаслик ҳолатлари кўп учраб турибди, деди Президентимиз. Ҳамза туманидаги Қурувчилар ва Лисунво, Иккинчи Кўйлик мавзесидаги кўпқават-

Абдувоҳид ТўРАЕВ олган суратлар.

ли уйлар, Акмал Икромов туманининг Абдор Хидоятлов ва Ойдин Собирова маҳаллаларида, Юнусобод туманининг Ҳасанбой мавзесидаги ҳовлиларда яшовчи аҳолини сув билан таъминлашда ҳанузгача узалишларга йўл қўйилмоқда.

Таъмирланиши лозим бўлган сув тармоқларининг 42 фоизи, газ узатиш тармоқларининг 60 фоизи қиски мавсумга тайёрланмагани, айниқса, жиддий ташвиш уйғотади. Бундан ҳам ачинарлиси - қиски мавсум учун мўлжалланган кўмининг 73 фоизи, суяқ ёқилгининг аса атғи 14 ярим фоизи жамғарилган, ҳолос.

Ўтган йилги қиш мавсумининг тахрибасидан келиб чиқиб, туман ҳокимликлари, жумладан, Чилонзор, Акмал Икромов туманлари раҳбарлари уйлари иссиқлик билан таъминлаш ишларига эътиборни мутлақо ўзгартаришлари лозим. Ҳозирги кунда аксарият иссиқлик узатиш станциялари, 161 километр узунлиқдаги иссиқлик тақсимлаш қувурлари, қарийб 40 километр магистраль тармоқлар янгиланишга муҳтож бўлиб қолган.

Албатта, катта маблаг, катта куч талаб қиладиган бу муаммони бирданига, бир-икки йилда ечиб бўлмаслигини ҳаммаси ҳам тушунади, деди Президент. Лекин бу масалани босқичма-босқич ҳал этиш учун биргаликда бош қотиришимиз, зарур имконият ва молиявий манбаларни излаб топганимиз керак.

Бугун дунёда ҳамма нарса, энг аввало, сув, электр, ёқилғи каби ресурсларнинг қаттиқ қаммо-қитоби бор. Тахриба шуни кўрсатмоқдаки, бирон корхона ёки хонадонга газ, сув ўлчаш мосламаси ўрнатилса, харажатлар икки-уч баравар кам бўлар экан.

Шуни инобатга олиб, шаҳарда 2005 йилгача 680 минг дондан зиёд сув ўлчаш ва 504 мингдан ортиқ газ ўлчаш мосламалари ўрнатиш режалаштирилган эди.

Лекин жорий йилнинг 1 сентябр ҳолатига кўра мавжуд 9 минг 772 та кўпқаватли уйнинг тахминан 6 фоизига сув ўлчаш асбоблари ўрнатишган, ҳолос. Чилонзор, Бектемир, Ҳамза, Мирзо Улуғбек, Шайхонтоҳур, Юнусобод туманларида бу ишларни тезлаштириш зарур.

Бу ишни изчил давом эттирсак, истеъмолчилар ҳам, таъминотчилар ҳам бундан фаяда манфаат қуриши шубҳасиз.

Булса, июль ойида бу кўрсаткич 3 миллиард 700 миллион сўмга етиб, бир ярим баробарга ортган.

Бу қарзларнинг 65 фоизини газ, сув ва иссиқлик манбаларидан фойдаланганлик учун тўловлар ташкил этади. Маълумки, мамлакатимизда соғлом авлод тарбиясига алоҳида эътибор берилмоқда. Президент шу ўринда бир ҳаётий мисол келтирди. Айтайлик, деди у, ўқувчи тушдан кейин мактабдан келиб кечга бўш қолади. Ота-она ишда. Ҳўш, у нима қилади? Табиийки, зерикади, кўчага чиқади. Бола кўчада зарарли таъсирларга тушиб, ҳар қил гуруҳларга қўшилиб қолмаслиги учун биз ўз фарзандларимизнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этишимиз, уларни, қўшимча ўқиш, қасб-ҳунарга ўргатиш, спорт билан банд қилишга алоҳида ва доимий эътибор қаратишимиз даркор.

Бундай муаммоларни ечишда ички ишлар ҳодимларининг, аввало, маҳаллаларда фаолият кўрсатаётган милиция инспекторларининг хизмати ва масъулияти катта бўлиши зарур.

Ҳамиятда учраб турадиган кўпгина салбий ҳолатларнинг юзаси келиши аҳолини, айниқса, ёшларни билан таъминлаш борасида олиб бораётган ишларнинг етарли эмаслиги билан боғлиқ. Лекин, афсус, жорий йилда 15 минг фуқаронинг иш билан таъминлаш тўғрисидаги муносабатидан факат 40 фоизи қаноатлантирилган, ҳолос.

«Маҳалла» ҳамда «Нуроний» жамғармаларининг шаҳар бўлиmlари томонидан кам таъминланган ва муҳтож оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш бўйича олиб бораётган ишларининг ҳам самараси кўзга ташланмаётгани йўқ.

Масалан, «Нуроний» жамғармасининг Миробод бўлимига ўтган йили моддий ёрдам сўраб мурожаат қилган 37 нафар кишидан 26 нафарига ҳеч қандай ёрдам кўрсатилмаган. Ушбу жамғарманинг Бектемир туман бўлимига ёрдам сўраб мурожаат қилган 11 нафар одамдан 7 тасига рад жавоби берилган.

«Маҳалла» жамғармасининг Ҳамза туман бўлимида 22 та, Миробод ва Акмал Икромов бўлимида 9 тадан, Яқкасар бўлимида 5 та, Мирзо Улуғбек бўлимида 3 та мурожаат мутлақо қўриб қилинмаган ҳолда рад этилган.

Одамларнинг эҳтиёжига бундай бепарво муносабат ҳақида нима дейиш мумкин? - деди Президентимиз.

Бугунги кунда аҳолининг эътирозига сабаб бўлаётган муаммолардан бири бу - маиший чинкидиларнинг ўз вақтида ташиб кетилмаётганидир. Тўғри, жорий йилнинг олти ойи давомида пойтахтимизда бу борада қатор тадбирлар амалга оширилди. Туманлар

ҳудудида 385 та чинкидиларни йиғиш майдончаси қуриб битказилди. 452 та модулли чинкидихона қурилиб, уларга 750 литрли махсус контейнерлар ўрнатилди.

Маиший чинкидиларни ташиб учун ҳозирги кунда Тошкент «Махсустрас» автокорхонаси паркида 554 та авто-транспорт воситаси мавжуд, уларнинг 158 таси «ДЭУ» ва «АВИА» русумидаги махсус машиналардир.

Ўтган йили Корея давлатидан кўча супурадиган ва сув селадиган 30 та янги машина келтирилган эди. Келишув асосида яна кредитга «Хундай» русумли чинкиди ташидиган 45 та машина сотиб олинди.

Лекин қатор туманларда маиший чинкидиларни ўз вақтида олиб кетмаслик ва аҳоли турар-жойлари атрофида чинкиди уюмларининг пайдо бўлиш ҳолатлари учраб турибди. Бу, айниқса, Чилонзор туманининг Гулистон, Акмал Икромов туманининг «Тўтзор», Чилонзор тумани 23-мавзесидаги 34-35-сонли уйлар рўпарасида, Шайхонтоҳур туманининг Ибн Сино, Самарқанд дарвоза маҳалласининг айрим ҳудудларида тегишлидир.

Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаш масаласи давлатимиз раҳбарининг доимо диққат марказида туриши барчамизга яхши маълум.

Лекин, таассуф билан айтиш керакики, бу борада узалишларга йўл қўйилмоқда. Хусусан, жорий йилда эҳтиёжга нисбатан ўсимлик ёғи 240 тонна, шакар маҳсулотлари аса 2 минг 305 тонна кам олингани аниқланиб, қўнун бўзилишига йўл қўйган 137 нафар мансабдор шахс маъмурий жавобгарликда тортилди.

Айни вақтда, мавжуд 21 та катта бозор ва жойларда 70 та бозорчада тартиб-интизом, озодалик, хизмат кўрсатиш сависа талаб даражасида эмас. Бу ишларнинг аҳоли учун туман раҳбарлари шахсан жавобгар эканини яхши ҳис этмапти.

Бу масалаларга етарли эътибор қаратилмаётганини оқибатида бозорларда воситачилик фаолияти авж олмоқда, ўртага воситачилар тушаётгани туфайли қишлоқ хўжалиқ маҳсулотларининг нарҳи ошиб кетмоқда. Айниқса, Олий, Фарход, Чорсу ва Қўйлик бозорларида бундай ҳолатлар кўп учрайди.

Президентимиз бундай баълодан қутулишнинг, воз кечишнинг имконияти борми ўзи, деган саволни ўртага қўйди. Ёки қимдир мана шундай номақуллиқлар орқасидан мўмай даромад топиб, ҳаммадан, биринчи гада, шаҳардаги мутасадди раҳбарлардан устун бўлиб олмоқдами? Бундай ҳақоний саволларга жавоб топиш вақти келди.

(Давоми 2-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

К.Н.Тўлагановни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари лавозимига тайинлаш тўғрисида

Козим Носирович Тўлаганов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 25 сентябр

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

К.Н.Тўлагановни Тошкент шаҳар ҳокими вазифасидан озод қилиш тўғрисида

Козим Носирович Тўлаганов бошқа ишга ўтиши муносабати билан Тошкент шаҳар ҳокими вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 25 сентябр

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Р.М.Шоабдурахмоновни Тошкент шаҳар ҳокими этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-(12-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ:

Рустам Мавзурович Шоабдурахмонов Тошкент шаҳар ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 26 сентябр

ҲУЖЖАТЛАР ИМЗОЛАНДИ

Инсон имкониятларини ривожлантириш бўйича Ўзбекистон-Япония марказида Япония ҳукуматининг Кичик ҳажмдаги лойиҳаларга беғарас ёрдам кўрсатиш дастури доирасида навбатдаги грант-шартномалар имзоланди.

Умумий қиймати қарийб 210 минг АҚШ долларини ташкил этувчи маъмур грантлар бу сафар Ўзбекистондаги ўрта мактаблардаги шарт-шароитни яхшилашга қаратилган. Хусусан, бу ҳужжатлар Фарғона ва Тошкент вилоятларининг муайян ўқув маканларига замонавий жиҳозлар келтирилиши кўзда тутади.

Ҳужжатларни имзолаш маросимида икки мамлакатнинг муносабатлари дўстлик ва ўзаро ҳурмат тамойиллари асосида ривожланиб келаётгани, айниқса, илмий ва маданий алоқалар юксак суръатда раванқ топаётгани таъкидланди. Япониянинг мамлакатимиздаги Фавкуллода ва муҳтор элчиси Киоко Накаяма хоним ўз мамлакатини Ўзбекистонга бундай ёрдам кўрсатиши давом эттиришини таъкидлади.

(ЎЗА)

ФЕРМЕР ШАРТНОМА ТУЗГАНДА...

Олий ҳўжалиқ суди томонидан қишлоқ хўжалиқ корхоналари ўртасида тузилаётган хўжалиқ шартномаларини ўрганиб чиқиш натижалари халқ кўпгина деҳқон ва фермерлар шартномаларининг ҳуқуқий оқибатини тўла тушунамасликларини кўрсатади...

Шартномаларнинг ҳуқуқий оқибатини тўғри тушуниб етмаслик оқибатида уларнинг лозим даражада тузилмаслиги аса келажада деҳқон ва фермерларнинг судга мурожаат қилиш ҳуқуқини чеклаб қолмай, нисбати ўз фойдасига ҳал қилиш имконидан ҳам маҳрум этади. Бошқача айтганда, номигагина, ҳўжасининг қонун ва ижрога - тала-партишган шартномалар - биринчи навбатда деҳқон ва фермерни қонун ва суд ҳимоясидан маҳрум этади.

Амалийёт таҳлили қишлоқ хўжалигида тузилаётган шартномалар Ўзбекистон Республикаси «Хўжалиқ юртувчи субъектлар фаолияти шартномавий ҳуқуқий базаси тўғрисида» ги Қонун талабларига хилоф равишда бир томонлама, асосан ширкат, деҳқон ва фермер хўжаликлари зарарига, аксарият ҳолларда аса монополь ташкилотлар фойдасини кўзлаб тузилаётганини кўрсатади.

Айниқса, дон ва пахта маҳсулотлари етиштириб бериш тўғрисидаги контрактация шартномаларини тузишда эскича ёндошиш, компаниячилик ва расмийчиликка йўл қўйилган.

Кўпгина ҳолларда бу шартномалар шўшма-шўшарлик билан юзаси ва номигагина, ҳисоботлар учун тузилган. Фермер, ширкат ва деҳқон хўжаликлари раҳбарларига шартнома лойиҳаларини ўрганиб чиқишлари, ўз фикрларини билдиришлари, унга тақлифлар киритишлари учун имконият яратиб берилмаган. Аксарият ҳолларда, контрактация шартномаларининг намунавий бланкалари қўнайитрилиб, тўндирилган. Айрим контрактация шартномаларида унинг тузилган вақти, амал қилиш муддатлари қўрсатилмаган. Шартномалар ҳуқуқшунос томонидан имзоланмаган ёки ҳуқуқий асосланмаган ўтказилмаган.

Қашкадарё вилоятининг айрим туманларида галла ва пахта етказиб беришга оид кўпгина контрактация шартномаларида давлат эҳтиёжи учун етказиб бериладиган маҳсулот миқдори қонунчиликда белгиланган 50 фоиз ўрнига, кўпгина ҳолларда 55-65 фоиз, баъзан 80 фоиз қилиб белгиланган.

Жумладан, «Нишон дон» и АЖ билан Нишон туманидаги фермер хўжаликлари билан галла етказиб бериш тўғрисидаги шартномаларда давлат эҳтиёжлари учун мажбурий сотиладиган маҳсулот миқдори 54-65 фоиз қилиб ўрнатилган.

(Давоми 2-бетда)

МАҚСАДИМИЗ - ТИНЧЛИК-ОСОЙИШТАЛИК ВА БУЊЁДКОРЛИК

(Боши 1-бетда)
Бугунги кунда пойтахт фаоллари олдида турган яна бир долзарб масала - бу шаҳримизда тартиб-интизомни сақлаш, одамларнинг тинч ва осойишта ҳаётини таъминлашдан иборатдир.

Бу борада Тошкент шаҳар ҳукуку-тартиб идоралари ўзига юклатилган вазифани бахариш учун муайян ишларни амалга оширмакда. Шунингдек, ўз уйимизни ўзимиз асрашимиз мақсадида жорий этилган маҳалла посбонлари тизими ҳам ижобий ўлдириш йўналишида.

Жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича аҳоли билан бирга мунтазам иш олиб бориш мақсадида маҳалла ва микро-районларда 444 та милиция таянч пункти ташкил этилган ҳам бу йўлда қўйилган ижобий қадам бўлди.

Шу билан бирга, ҳозирги кунда пойтахтда 5 мингдан зиёд маҳалла посбонлари гуруҳи мавжуд бўлиб, уларнинг ёрдамида ҳукуку-тартиб қоидаларини бузиш ҳолатларининг олдини олиш бўйича маҳалла йиғинлари ва яраштурувчи комиссияларнинг имкониятларидан кенг фойдаланилмоқда.

Натижада 2001 йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида содир этилган жиноятлар 2000 йилнинг шу даврига нисбатан 3,7 фоизга камайдди. Оғир ва ўта оғир жиноятлар, қасддан одам ўлдириш, талончилик, босқинчилик, товланчилик, ўғирлик ва вояга етмагандар ўртасидаги жиноятларнинг камайишига эришилди.

Бирок қасддан оғир шикаст етказиш, зўрлаб номусга тегиш, безорилик каби жиноятларнинг сони ошгани кишини ташвишлантиради. Айниқса, Собир Раҳимов, Юнусов, Мирзо Улугбек туманларида оғир жиноят турлари ортиб бормоқда.

Жиноят содир этганларнинг ярами меҳнатда лавқатли бўлатуриб, ҳеч жойда ишламайдиган ва ўқимайдиганлар ҳисобига тўғри келмаётгани муаммоларнинг илдизи одамларни иш билан таъминлаш, меҳнатга жалб этиш, соғлом муҳитни вужудга келтириш билан боғлиқ эканини кўрсатади.

Маҳалла посбонлари фаолиятини янада кучайтириш учун бундан бунён ҳам уларга доимий кўмак ва эътибор бериш даркор. Кенг жамоатчилигини, маҳалла оқсоқолларини, фаолларининг жалб этган ҳолда, аҳоли

ўртасида, айниқса, ёшлар орасида доимо оғох бўлиш мавзусида тарғибот-ташвиқот ишларини қўчайтириш лозим, деди Исрол Каримов.

Бугунги кунда тиббий хизмат масаласида ҳам ечимланган муаммолар, аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётган қамчилик ва нуқсонлар эс омас.

Тўғри, ҳар бир туманда ташкил этилган оилавий поликлиникалар, маслаҳат-ташхис марказлари ишлаб турибди, 3 минг 910 та хусусий тиббиёт муассасаси фаолият кўрсатмоқда, махсус гувоҳномалар асосида 262 нафар шифокор хусусий тиббиёт амалиёти билан шугулланмоқда. Лекин касалхоналарда беморлар учун ўрин етишмаслиги, оддий дори-дармон, шприц, тўшак ва чойшабларнинг тақчиллиги ҳам сир эмас.

Президент Исрол Каримов яқинда Америка Қўшма Штатларида содир этилган, бугун дунёда катта ташвиш уйғотган террорчилик ҳаракатлари, шу муносабат билан бугунги кунда минтақамизда, ён-атрофимизда юзага келган нотинч вазият ҳусусида алоҳида тўхталиб ўтди.

Бизга қўшни бўлган Афғонистон ҳудудида вазиятнинг кескинлашиб бораётгани, бу ерда рўй бераётган можаролар, тўқнашувлар, амалга оширилмаётган ва режалаштирилмаётган ҳаракатлар ҳақида матбуот, телевидение орқали мунтазам хабардор бўлиб турибмиз.

Бу хабарларда, албатта, ҳолис, тўғри маълумотлар билан бир қаторда жуда кўп уйдирмалар ҳам айтаётганини юртдошларимизга аён бўлиши керак. Чунки кўплари таркатаётган сиёсий уларни давлатлар, аввало, ўз манфаатларини қўзғайди, ахборот майдонида ҳам шундан келиб чиққан ҳолда ҳаракат қилади. Шу сабабли бундай вазиятларда ҳамма вақт ҳам ахборот воситалари таркатаётган хабарларга ишониб бўлмайди.

Лекин, шу нарса аниқки, авваломбор, Америкада амалга оширилган ёвуз ваҳшийлик, террорчилик ҳуружлари бутун дунё аҳолини бефарқ қолдирмади. Бу ҳунрезлик унинг инсон деб биладиган, мана шу заминда, шу осмон остида яшайдиган, мана шу офтоб нуридан баҳра оладиган ҳар қандай одамни ҳечтаси ғаззабга солди. Чунки ҳақиқат турли оғат ва фожевалар бўлиб туради, лекин

бундай ваҳшийлик ақлга ҳам, тасаввурга ҳам сиймайди. Ҳозиргача олинган маълумотларга қўра, бу террорчилик ҳаракати натижасида 6 ярим мингдан зиёд одам қурбон бўлгани ҳамнинг нечоғли дахшати бўлганини кўрсатиб турибди.

Ҳаёт дегани шундайки, одам вақти соати етиб, бир кун бу дунёдан албатта қўз юмади. Лекин, Америкада бўлганидек, мудхис фожеа оқибатида минглаб одамларнинг бир зумда ҳаётдан маҳрум бўлиши ҳар қандай инсоннинг қалбини ларзага солади, - деди давлатимиз раҳбари.

Шу боис, Ўзбекистон халқи ҳам, дунёдаги барча тинчликсевар халқлар қатори, бу воқеалар муносабати билан АҚШ ҳукуматиға, бутун Америка халқига чуқур ҳамдардлик билдирди ва билдирмоқда. Кўп синовларни, жумладан, террорчилик ҳуружини бошидан кечирган халқимизнинг бу бало-қазодан азият чеккан одамларнинг қайғуларига шериқ бўлаётгани ҳам табиийдир.

Яна бир ҳулоса шундан иборатки, бундай ёвуз террорчилик ҳаракати кўп одамлар, халқлар ва давлатларнинг, жумладан, АҚШ каби дунё сийосатида ҳал қилувчи роль ўйнайдиган, кучли салоҳиятга эга бўлган давлатларнинг ҳам қўзини очиб берди. Очигини айтиш керакки, илгари бу давлатлар мана шундай мудхис воқеаларга нисбатан қўпчиноа кузатувчилик позициясига тўра эди.

Эндилликда террорчилик инсоният бошига мислсиз қулат келтирувчи ёвуз қўнға айланб кетганини, дахшати балою оғат эканини ўз ҳаётида кўриб, унинг таъсирини сезиб, унга қарши биргаликда қўрашиш вақти-соати етганини, бу қўрашдан ҳеч ким четда туриши мумкин эмаслигини англаб етди. Нега деганда, ҳам иқтисодий, ҳам ҳарбий нуктаи назардан жуда қўнғи, ўз чегараси ва ҳудудини қўриқлашга қодир бўлган, ўз халқининг тинчлиги ва ҳафсизлигини сақлашда энг юқори технологияларга эга, бу борада миллиардлаб доллар сарфлаётган давлатлар ҳам террорчилик ҳафидан четда қололмаслиги аён бўлди.

Бу воқеалар нафақат кичик давлатлар, балки энг замонавий қўрларга эга бўлган қудратли давлатлар ҳам бу хатарга қарши қўрашга етарли даражада тайёр эмаслигини кўрсатди.

Бу дахшати, лекин аниқки, ҳақиқат бугун барча қўралар ва мамлакатларга, мана шу рўйи заминда яшайдиган миллионлаб одамларнинг онгу шуурига етиб борганини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман, деди Исрол Каримов. Кимки террорчилик ҳафидининг қандай улкан қўлаб касб этганини тушулмаган бўлса, мана шу кейинги воқеалар мисолида аққол тушуниб олди.

Америкада рўй берган фожеа, бу дахшат ҳаммининг уйи, оиласига кириши мумкинлиги, ундан ҳоли бўлишга, четда туришга уринишлар беҳуда экан, деган ҳулоса чиқаришга асос беради.

Яна бир мўҳим ҳулоса шундан иборатки, АҚШда содир бўлган бу мудхис воқеа террорчиликнинг фақат намоиши, унинг ёвуз бир қўриниши ва ифодаси, ҳолос.

Бугун барча ақли расо одамларга, давлат ва сийосат арбобларига бир ҳақиқат аён бўлмоқдаки, бутунлай ақлу ҳушлини, инсонлик қиёфасини йўқотган бу разил террорчи кимсаларнинг ортида ҳар томонлама ўйлаб таъкил қилинган, катта молиявий маблағ ва бошқа имкониятларга эга бўлган, қўли узун, ўзининг ёвуз ниятларидан қайтмайди, ҳар турли ақиданараст марказлар турибди.

Булар ақли савб, ирода, иймон-эътиқоди шаклланмаган, гўр ёшларни террорчилик савфида бирлаштириб, бошқариб, уларни нафақат қўрлар, аввало, вайронкор мафкура билан таъминламоқда. Улар ўзларининг инсониятга қарши қаратилган ниятларига етиш учун ҳар қандай қабиҳликка тайёр. Бундай марказлар, уларнинг «доҳий» ва малайлар, шу жумладан, Европада ҳам, АҚШнинг ўзида ҳам ўз қиёфасини яшириб, пинҳона қўпурчилик фаолиятини олиб бораётгани, бу йўлда ҳеч нарсадан қайтмаслиги аён.

Энг мўҳими, бу мудхис ниятли қўнғларнинг таъсири ва бевоасита ёрдамисиз бундай катта қўлабдаги террорчилик ҳаракатларини уюштириш мумкин эмаслигини бугун дунёдаги ақсарият давлатлар, уларда яшайдиган миллионлаб одамлар англаб етмоқда.

Шу маънода, мен Европада ҳафсизлик ва ҳамқорлик ташвиш қилотининг 1999 йили Истанбулда бўлиб ўтган анжумани минбаридан айтган сўзларимни яна бир бор эслашни ўринли

ли деб биламан, деди юртбошимиз. Бу анжуманда мен ҳафсизлик ҳақини таъкидлаб, афғон ҳафсизлиги таъбирини тобора қўчайиб, афғон қиёфасида бўлаётган терроризм масаласига қаратган эдим. Бу офатнинг қандай қўтилмаган оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақида гапириб, эй одамзод, қўзини оч, оғох бўл, бугун терроризмнинг дахшати қиёфасини англаш вақти етди, деб даъват этган эдим.

Асримиз вабоси бўлмиш бу жирканч иллатнинг фақат шифасиз қўриқларининг эмас, балки илдизларига етиб бориб, жамяят ҳаётидан, дунё халқлари ҳаётидан уни тағ-томири билан сўғуриб ташлаш-барча давлатларнинг энг долзарб вазифаси бўлиши керак, бу йўлда барчамиз бир тан, бир жон бўлиб ҳаракат қилишимиз, қаттиқ қўраш олиб боришимиз шарт, деган маъзумда айтган сўзларимни бугун яхши эслаيمان, деди Исрол Каримов.

Уш анжуманда мен Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшида антитеррористик марказ ташкил қилиш, юқорида зикр этилган вазифаларни адо этиш учун бу марказни зарур маблағ билан таъминлаш, унга тегишли вақолат ва ҳуқуқлар бериш масаласини ўртага қўйганимни ҳам бугун яна бир бор эсламоқчиман.

Бундан ҳам илгари, яъни, 1993 йили Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида ҳам Ўзбекистон давлати номидан шу муаммони қўраганимни жамоатчилигимиз яхши билади, деб ўйлайман.

Минг афсуски, бу даъватларни ўша пайтда ҳеч ким эшитмади, оғох бўлмайди. Мана энди, бугун қўлаб давлатларнинг арбоблари бу масалада қўзи очилиб, унинг дахшати оқибатларига ақли етиб, бир-биридан ўзиб, бу борада турли тақлифларни ўртага ташламоқда.

Ўйлайманки, кеч бўлса ҳам бу масалани бугун охиригача етказиш, ҳар томонлама чуқур ва кенг қўлабда ўйлаб, халқаро Антитеррористик марказни тузиш зарур, дея таъкидлади юртбошимиз. Бу марказнинг вазифаси террористик қўнғларнинг манфур башарасини фойда этиш, уларнинг молиявий ва мафқурий илдизларини кесиб ташлашдан иборат бўлиши даркор.

Дунё ҳамжамияти агар инсониятнинг ҳафсизлиги, келахаги ҳақида ўйласа, шунга

икрор бўлиши керакки, терроризм балоси тўғайли дунёда вужудга келган ҳозирги мудхис ҳолатни шундайлигича қолдириб бўлмайди.

Бугун терроризм таъсирини ўз мамлақати мисолида кўриб, ундан ҳафсиз чеккан америка халқи, Президент Жорж Буш жаноблари, АҚШ Конгресси, мамлакат Қўролли Қўчалари, махсус хизматлари Американинг бугун қўнғ-қўдратини терроризм балосига қарши қўрашга сафарбар этиш юзасидан мўҳим тақлифлар билдирмоқда.

Дунёнинг турли мамлакатларига уя қўриб олган халқаро террорчилик марказларига зарба беришга катта таъйинлар қўрилмоқда. Ва терроризмга қарши қўрашда АҚШ узок-яқиндаги барча давлатлар билан қўлақчилик тузиш, бу балога қарши биргаликда қўраш фикрини илгари сўрмоқда.

Жаноб Буш яқинда конгрессда сўзлаган кескин ва таъсиричан нутқида ана шу масалаларни ўртага қўйди ва бугун давлатларнинг қўнғ ва имкониятларини шу мақсад йўлида бирлаштиришга даъват қилди.

Исрол Каримов АҚШ Президентининг «Биз ислом динига қарши эмасмиз, ҳеч қачон қарши бўлган эмасмиз ва ҳафсиз ислом динини ҳурмат қилиб яшамокчимиз, миллион-миллион Америка фуқаролари ҳам ислом динига эркин эътиқод қилиб келмоқда, бунга ҳеч қандай тўсик йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас», деган сўзлари эътиборга сазоворлигини таъкидлади.

Буш жаноблари АҚШ Афғонистон давлатига, Афғонистон халқига эмас, балки бу мамлакат ҳудудида ўрнашиб олган террорчи газандаларга, уларнинг марказ ва полигонларига қарши ўраш эълон қилганини баён этиш ва «Толибон» ҳаракати олдиға қўйидаги талабларни қўйди:

Афғонистон ҳудудида жойлашган «Ал-Қаида» террористик ташкилоти раҳбарларини ўшлаб бериш; Афғонистон ҳудудида мавжуд бўлган, террорчи гуруҳлар тайёрлайдиган барча база ва полигонларни бутунлай йўқ қилиш;

Афғонистонда паноҳ ва ҳимоя толган халқаро террорчиларни тегишли давлатларга топшириш ва бундай тўдаларни асло қўлаб-қувватламаслик.

Кўриниб турибдики, бу

ҳаққоний талабларнинг биронтасига эътироз билдириб бўлмайди, деди давлатимиз раҳбари. Чунки АҚШ Президенти томонидан қўйилган талаблар замирида терроризм балосидан зиён қўраётган, беғуноҳ қўрбонлар бераётган, унинг мудхис таъсирини ўз мамлақати ҳаётида сезиб яшайётган бир қанча давлатларнинг бу масаладаги қарашлари ҳам ўз ифодасини топаган.

Шундай давлатлар қаторида Ўзбекистон ҳам бор ва унинг жамоатчилиги терроризмга нисбатан қўйилган бу талабларга қўйилади, деб ўйлайман. Бу талаблар бугун биз терроризм тўғайли бошимиздан кечираётган дарду аламларни ифода этади ва халқимизнинг тинч-осойишта ҳаёт кечириб келмоқдалигиға, миллий манфаатларимизға тўқил жавоб беради.

Биз минтақамизда терроризм ўқонларининг тўғайлишидан манфаатдор эканимизни ҳисобга олган ҳолда, АҚШ томонидан халқаро терроризмга қарши қўраш бораида режалаштирилмаётган ҳаракатларга албатта қўмак беришимиз ва бугун маърифий дунё сафига қўйилишимизни табиий, деб биламан, дея таъкидлади Президент. Шу ўринда, савол туғилиши мумкин. Ҳўш, бизнинг берадиган қўмак ва ёрдамимиз нимадан иборат бўлади? Албатта, бу оддий савол эмас, лекин бунга аниқ ва равшан жавоб беришимиз керак. Нега деганда, қўнғи қўраган халқимиз бизни нима қўлаётганини, нимаға тайёр бўлиб туришимиз лозимлигини билиши ва ўз фикрини билдириши даркор.

1979 йили Совет Армияси Афғонистонға қириб, кескин уруш бошлаб кетган кўнғларни, яъни кечаги яқин тарихимизни «халқимизнинг ақсарият қисми билади ва унинг қандай оқибатларга олиб келганини ҳам; ана шу афғон можаросида эл-юртимиз қанча азоб ва ўқубатлар чекганини, қанчалар қўрбон берганини ҳеч қачон унутмайди, деди Исрол Каримов. Шу муносабат билан бир фикрни алоҳида урғу бериб айтмоқчиман - бундай қўра қўнғларни бошимизға қайтаришни шу юрда яшайётган биронта инсон ҳошамайди.

Шу ҳаракатлар оқибатида Афғонистон 20 йилдан бунотининг бўлиб, фуқаролар уруши гирдобига тушиб қолгани ҳам ҳаммамиз яхши била-

миз. Шунинг учун бугун биз бу масалада ҳар қандай қарор қабул қилишда, аввало, юртимизда тинчлик ва осойишталиқни сақлашни асосий шарт деб, қўйилишимиз даркор, дея таъкидлади Президент. Иккинчидан эса мамлакатимиз ҳафсизлиги ва сарҳадларимизда ҳафсизлигини сақлаш ва бу масала бўйича тегишли қарарларға бўлишимиз керак.

Учинчидан, бугун атрофимиздаги вазият кескинлашиб бораётган экан, биз Қўролли Қўчаларимиз, армиямизнинг жанговар тайёргарлигини янада қўчайтиришимиз, чегара қўшинларимизнинг доимо оғох ва сергаб бўлиб, рўй бериши мумкин бўлган турли ҳолатларға қарши тайёр туришимиз, бир сўз билан айтганда, сарҳадларимизда ҳафсизлигини ҳар томонлама таъминлашимиз зарур. Шу мақсадда қудратли давлатлар ва қўшни мамлакатлар билан ҳамқорликни янада қўчайтиришимиз, вазиятнинг ҳар қандай кескинлашувига тайёр бўлиб туришимиз лозим.

Қўмак ва ҳамқорлик тўғрисида гапирганда, агар, шундай эҳтиёт туғилса, биз ўз ҳафсиз ҳудудимиздан террорчиларға қарши қўрашда, ҳафсизлик ва гуманитар мақсадларда фойдаланиш масаласини қўриб қилишга тайёр эканимиз барчаға аён бўлиши керак, деди пировардида Исрол Каримов.

Сессияда ташкилий масала қўрилди.

Қўзим Тўлаганов бошқа ишға ўтгани муносабати билан Тошкент шаҳар ҳокими лавозимидан озод этилди.

Президент Исрол Каримовнинг тавсиясига биноан депутатлар Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари лавозимидан ўшлаб келмаётган Рустан Шоабдурахмоновни Тошкент шаҳри ҳокими этиб тасдиқлади.

Сессияда биринчи Тошкент давлат тиббиёт институти ректори Т.Даминов, Республика болалар психоневрология диспансери бош врачси Е.Савельева, Юнусов тумани ҳокими Ш.Пахрудинов, «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳокими А.Ахромов, Тошкент шаҳар маҳалла оқсоқоллари кенгаши раиси А.Гадойбоев, Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори В.Кучеров ва бошқалар сўзға чиқди.

(Ўза)

ФЕРМЕР ШАРТНОМА ТУЗГАНДА...

(Боши 1-бетда)
Эллиққалъа туманидаги «Г.Одилов» фермер ҳўжалиғи уюшмаси билан «Олтин толаси» ҲХ ўртасида 24.10.2000 йилда тузилган контрактация шартномасида таъйирловчи томонидан бунак сифатида бериладиган пулларнинг микдори ва тўламини муддати кўрсатилмаган. Натижада таъйирловчи бунак пулларни ҳошлаган микдорда ва ҳошлаган муддатда тўлаш имконига эга бўлса, ҳўжалик эса бунак пулларни ўз вақтида ололмасдан, пахтаға ўз вақтида ишлов беролмасдан катта иқтисодий зарар қўришиға тўғри келади.

Ҳўш, оддий деҳқоннинг, фермернинг обғига тушув бўлаётган бундай салбий ҳолатларни бартараф этиш учун нима қилиш керак?

Бизнингча, деҳқон, ширкат ва фермер ҳўжаликлари, оилавий пудратчилар ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоясини янада қўчайтириш, бозор иқтисоди шартотида улар иштирокидаги шартнома муносабатларини тақомиллаштириш мақсадида:

Биринчидан, деҳқон ва фермер ҳўжаликлари Уюшмасининг бу борадаги масъулиятини ошириш зарур. Уюшманинг ҳудудий бўлинмалари ҳўзурда ҳўжалик ҳисобидига ахборот-ҳуқуқий маслаҳат Марказларини ташкил этиш мақсада мувофиқ бўлади. Марказ зиммасига деҳқон ва фермер ҳўжаликлари, шартнома асосида ширкат ва бошқа қишлоқ ҳўжалик ташкилотларини зарур ҳуқуқий, иқтисодий, ишлаб чиқариш-технология ва бошқа ахборотлар билан таъминлаш, уларға шартномалар тузиш ва ижросини таъминлашда қўмаклашиш, шартномаларни ҳуқуқий ақсариятдан ўтказиш, таъсис ҳўжатлари, бизнеспас режалар, кредит олиш учун ҳўжатлар тайёрлаш, аудиторлик текширишларини ўтказиш, маслаҳат хизматларининг бошқа турларини қўрашда ҳар томонлама қўмаклашиш, юридик хизматлар қўраш, назорат идоралари томонидан ўтказиладиган текширишларда қатнашиш, деҳқон, ширкат ва фермер ҳўжаликлари номидан ҳўжалик судларига даъво аризаси қиритиш ва бошқа вазифалар юклатилиши лозим.

Бошқача айтганда, уюшма деҳқон ва фермернинг ҳақиқий таянчига айланмоғи керак.

Иккинчидан, «Давлат эҳтиёжлари учун қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етказиб бериш тўғрисида»ги Қонун қабул қилиниши мўҳим аҳамиятга эга бўлади. Бу қонунда деҳқон, ширкат ва фермер ҳўжаликлариға давлат буюртмаси асосида етиштириладиган қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларининг ҳақимининг маҳсулот етиштириш шартномаси режаси тўла бажарилганда 50 фоиз шартномавий режа 80 фоиздан ортиқ бажарилганда - 40 фоизини, 60 фоиздан ортиқ бажарилганда - 30 фоизини, 40 фоиздан ортиқ бажарилганда - 15, 40 фоиздан камға бажарилганда - 10 фоизини мустакил равишда мамлакат ичида ва чет элларда бозор нарҳида эркин сотиш ҳуқуқига эга эканлиги белгилан қўйилиши керак. Бу фермернинг маҳсулот ишлаб чиқаришдан манфаатдорлигини оширади.

Учинчидан, тегишли идоралар томонидан қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етиштириш шартномавий режаларини шакллантиришнинг илмий асосланган тавсияларини, шунингдек, ҳўжаликларнинг сув, маъданли ўғитлар билан етарли таъминланганлиги оқибатида шартномавий режаларға ўзгартириш қиритиш бўйича илмий асосланган тавсиялар ишлаб чиқиш зарур.

Қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етиштириш шартномавий режалари экин майдонларининг ҳосилдорлиги, сув, маъданли ўғитлар билан таъминланганлиги, экинган уруғнинг нави ва бошқа ҳолатларнинг ҳисобга олган ҳолда ҳар бир ҳўжалик учун алоҳида қилиб ўрнатилиши лозим. Қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етиштирувчи қорхоналар ҳосилни етиштириш давомий таъминлаш сув, маъданли ўғитлар билан етарли таъминланган ҳолда ҳўжалик, деҳқон ва фермер ҳўжаликлари уюшмаси, шартнома мажбуриятларининг бажарилишини назорат қилиш инспекцияси ва таъйирловчи қорхоналар вакиллари иштирокидаги махсус комиссияға шартномавий режаларни тегишлича қамайтириш бўйича контрактация шартномаларига ўзгартириш қиритиш ҳуқуқи берилиши деҳқон манфаатларини ҳимоя қилишда мўҳим қадам бўлади.

Деҳқон, ширкат ва фермер ҳўжаликлари ва бошқа қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етиштирувчи субъектлар иштирокидаги шартнома муносабатларини тақомиллаштиришда уларға айрим имтиёзларни сақлаб қолиш ҳам адолатдан бўлар эди. Негаки, янги шаклланиб келмаётган бу тузилмалар давлат буюртмасини бажаришлари билан бирга оғир об-ҳаво шароитларида фаолият юритади.

Масалан, деҳқон, ширкат ва фермер ҳўжаликлари билан энергия таъминоти қорхоналари ўртасида тузилаётган энергия таъминоти ҳақидаги шартномаларда истеъмолчиларға энергия ҳақини қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари ҳосили йиғиштириб олинган сўнг тўла ҳуқуқи белгилан қўйилиши, ҳосили йиғиштириб олинган қадар энергия таъминоти тўхтаб қўйиш қатъий таъкидлаш лозим. Ваҳоланки, қишлоқ ҳўжалиги бошқа соҳалардан фарқли ўларок, ҳосилдан бошқа даромад манбаига эга эмас. «Транш» орқали берилаётган маблағларни эса бу мақсадларға сарфлаб бўлмайди. Шундай шароитда айтайлик, ҳосили эндиғина тетапола бўлиб, сув учун электр насосдан фойдаланаётган фермерға электр токи бериш тўхтаб қўйилса, нима бўлади?

Деҳқон ва фермер ҳўжаликлари сув билан таъминлаш бўйича шартномалар бевосита қишлоқ ва сув ҳўжалиғи бошқармалари ва уларнинг ҳудудий бўлинмалари билан тузиш мақсада мувофиқ бўлади. Амалда бу шартномалар фермер билан ширкат ҳўжаликлари ўртасида тузиломқда. Ширкат ҳўжалиғи ўзи сувға зор бўлиб турганда фермерни ўйлайди? Фермерға энг охирида сувға навабт тегарди. Бу эса ҳосилнинг тақдирига салбий таъсир қилмасдан қолмайди.

Шу ўринда қишлоқ ҳўжалиғида сувдан оқилона фойдаланиш ва сувдан фойдаланиш қондаларини бузганлиги учун жавабгарлиқни қўчайтириш тўғрисида қонунчиликға ўзгартиришлар қиритиш лозим деб биламиз.

Деҳқон ва фермер ҳўжаликлари ер бериш тартибин тақомиллаштириш лозим. Амалда фермерға ер шир-

кат ҳўжалиғи умумий йиғилиши қорар асосида туман ҳокимининг қорарига биноан берилди. Умумий йиғилиш эса бир йилда бир марта бўлади. Шу сабабли ширкат ҳўжалиғининг ерларини беришда ширкат ҳўжалиғи бошқарувининг қорари асосида туман ҳокимининг қорарига биноан ер берил

БАЛЛИ, “ЯНГИҚҮРҒОН” ЛИКЛАР!

Сир эмас, бу йилги мавсум деҳқонларимизни анча жиддий синовларга рўпара қилди. Биринчи навбатда сув танқислиги муаммосини енгиб ўтишга тўғри келди. Бу ҳол, айниқса, қишлоқ ҳўжалигининг асосий тармоғи ҳисобланган пахтачилик соҳасида яққол намоён бўлди. Эътиборли жиҳати, деҳқонларимиз ана шундай мураккаб бир шароитда ҳам омилкорлик билан меҳнат қилишиб, пахтадан мўл ҳосил етиштиришди.

Юртимизда уюлаётган юксак “оқ олтин” хирмонлари бунга яққол мисол бўла олади.

“Янгиқўрғон” Навбахор туманида илғор ҳўжаликлардан бири саналади. Ҳўжалик аъзолари жорий йилда пилла, галла ва бошқа экинлар бўйича белгиланган режаларни ортиги билан адо этишди. Ўз навбатида, ҳўжалик аъзоларининг тинимсиз меҳнатлари натижасида бу ердаги мавжуд 654 гектар майдондаги пахтазорларда ҳам ҳар қачонгиданда юқори ҳосил етиштирилди. Натижада жамоа белгиланган 2000 тонналик режани атиги 17 кунда бажаришга эришди. Лекин, ҳали далаларда ҳосил мўл. Ҳатто, баъзи майдонларда биринчи терим давом этапти. Ҳўжалик раҳбари, тажрибали деҳқон Аҳад Хайруллаевнинг таъкидлашича, улар режага қўшимча равишда яна 1000 тонна пахта тайёрлашни чамалаб туришибди. Ана шунда ҳосилдорлик гектарига белгиланган 31 центнер ўрнига 46 центнерданга тушади.

Қўшимча минг тонна, бу оғирлик қилмасмикин? – савол бердик ҳўжалик раҳбарига.

– Йўқ! – дея ишонч билан жавоб қилди Аҳад Хайруллаев. – Оғирлик қилмайди. Биз далалардаги қолган ҳосил чўғини чамалаб кўриб, шундай фикрга келдик. Туманимиз пахта тайёрлаш бўйича вилоятда биринчи ўринда борапти. Насиб этса, ҳадемай Навбахор ҳам галлаба маррасини эгаллайди. Ана ўшангача биз ҳам қўшимча режани урдалашни мўлжаллаб турибмиз.

Ҳўжаликнинг икки минг тонналик пахта хирмонини бунёд этишда бош пудратчилардан Алишер Қўлдошев, Бобоқул Йўлдошев, Аҳмад Уринов, Холмурод Ҳозиевларнинг меҳнат жамоалари алоҳида ўрнат қўрсатишди. Улар дастлабки теримлардаёқ ҳосилдорлиқни 35-36 центнерга етказиб, режаларини ортиги билан урдалашди. Мавсум охиригача улар маъмур кўрсаткични 40-45 центнерга етказиш ниятидалар.

Теримчилар билан ҳам ҳар беш кунда тўлиқ ҳисоб-китоб қилинмоқда. Айни пайтга қадар 80-100 минг сўмга қадар нақд пул олган оилавий пудратчилар анчагина. Ўз навбатида, бундай моддий манфаъдорлик уларни янада иштиёк ва куч-ғайрат билан меҳнат қилишга ундамоқда.

Ҳўжалик далаларига жорий йилда пахтанинг “Ан-Боёвут-2” нави экилган эди. Юқорида айтганимиздек, натижалар қутилганидан зиёда бўлди. Шу боис ушбу соҳанинг ўзидан режада белгиланган 180 миллион сўм ўрнига 250 миллион сўм даромад олиш мўлжалланмоқда. Бунинг учун барча имкониятлар мавжуд. Демак, ҳўжаликнинг иқтисоди тобора юксалиб, жамоанинг турмуш фаровонлиги янада ошади. Зотан, пахта – халқимиз учун ризқ-рўз манбаидир.

Ғафур ШЕРМУХАММАД

Истеъфодаги миллия старшинаси, ҳозирда эса Олти туманидаги “Зафар” фермер ҳўжалиги раҳбари Зиёдулла Соатов эр орасида “Зидкабой” деган ном билан машҳур. Бунга ўзи ҳам қўниқиб кетган шекилли, қулиб кўя қолади.

Унинг ғалати одатлари бор. Тўғриси, бу одат ҳам эмас, шунчаки унинг табиатидаги қизиқ томонлари бўлса керак. Масалан, “Нексия”сида далага ўғит ташиши ҳам мум-

кин. Еки санъатга шайдолигини олинг. Уйига Бобомурод Ҳамдамов, Оғабек Собиров каби хофизлар кўп бор келишган. Ўзи ҳам уларни йўқлаб туради. Дарвоқе, у “Зафар” фермер ҳўжалигини 1995 йилда ташкил этган. Ҳозирда 7 гектар ер майдони бор. Ҳўжалик чорвачиликка ихтисослашган бўлиб, айни пайтда 54 бош қорамол парваришланмоқда. Уларнинг 24 боши соғин сиғирлар.

– Буқаларимнинг тирик вази ўртача 500-600 килограмм чиқади, – дейди Зиёдулла ака, – алоҳида ажратиб боқилганлари бир тоннага яқин тош босади.

Қаҳрамонимизнинг табиатидаги тадбиркорликка бўлган иштиёқ истиқлол туфайли қанот ёзди. Тўғри, ҳўжаликни ташкил этган дастлабки йиллари қийинчиликларга дуч келди, аммо, сабр-тоқат билан барчасини енгиб ўтди.

“Нексия”ни чанг тупроққа белаб, далада миниб юрганида айримлар хайрон қолишарди. У эса “Мен буни қийин кунимда ярасин деб олганман”, – дейди. Тўғри-да, жами мўл мулки 30 миллион сўм атрофида баҳоланаётган ҳўжалик раҳбари тагин нима десин. Битта “Козогистон”, битта “МТЗ-80”, битта “ЮМЗ” русумли трактори бор.

“Зидкабой” аканинг ҳўжалиги оилавий бўлиб унда 5 киши ишлайди. Бу оилада ҳеч ким бекор эмас, хонадон бекаси Гулсара Жумаева ҳам далада меҳнат қилади.

фермер.

Тиниб-тинчимас фермер “Ташаббус – 2001” кўрик-танловига иштирок этиб вилоятда иккинчи ўринни эгаллади.

– Мен ҳали кўп ишлар қилмоқчиман. Хориқдаги манаман деган фермерлар билан бемалол беллашадиган даражага етман. Янги, замонавий техникалар сотиб оламан, қорхоналар қураман. Ҳ-хе, ниятларим катта!.

Одамзот ўзига ишонганига қўзлаган мақсадида эришади. Зиёдулла акада эса юқорида айтилган даражага эришмоқ учун ҳамма имкониятлар, ғайрат бисёр.

Далани айланиб қайтарганимиз, мезбон ногоҳ сўраб қолди:

– Бобомурод аканинг янги “запислари”-ни кўрингизларми? “Чапандози сувора”-ни зўр айтибдилар, юринглар қўйиб бераман.

– Қойил-ей! Ўзини хофиз санаб даврда юрган унча-мунча санъаткорлар ҳам “Сувора”нинг турларини ажрата олмайдми-ю, бир оддийгина чорвадор... Ҳуллас, бир пиёла чой устида аввал “Чавандози сувора”дан, сўнг Зиёдулла аканинг санъат ва спорт, айниқса, кураш тўғрисидаги қизиқарли фикрларидан баҳраманд бўлиқ.

Бир фермер бўлса шунчалик бўлар-да, – деб ўйлаб қолдик. Бойси, ҳаёлимда нуқул бир фикр айланарди: Мустақиллик шундай одамларни яратди.

“ЧИРОҚ КЎТАРГАН АЁЛ”

Бу опа ҳақида кўп эшитган эдим. Бир сўзи, қатъиятли, ўзини пухта биладиган бош пудратчи, деб таърифлаган. Дала шийлонига етиб келганимизда оқшом чўйиб қолганди. Опа эндигина Қоратоядаги ерларидан келган экан. Янгиқўрғон қишлоғига туташ далада жойлашган сўлим масканда гурунглашдик.

– Узим қўшни Ўзбекистон туманидан келин бўлиб тушганман, – дея ҳикоясини бошлади опа. – Ўша пайтларда қишлоқларда болалар богчаси энди-энди очилган пайтлар эди. Ҳўжалик раиси Тожи-мат ака Мазокиров мени қақириб қолди.

– Маслаҳат бор, – деди у киши. – Меҳмонхонани бераман. Битта болалар богчаси ташкил қилмасак бўлмайди.

Раиснинг тақлифи билан биринчи богчани очдик. Ўн йил ўша ерда мудира бўлиб ишладим. Кейин ўқув зава куриб, кутубхона ташкил қилдик. Раис бува ишларини кузатиб юрган эканлар, бир кун яна қақириб қолдилар. Бу сафар пахтачилик жамоаси етакчилигига тасвия қилдилар.

Иккиладим. Нима деб жавоб қиларини билмайман. Роза бўлай десам, дала ишларидан беҳабарман. Йўқ дейишга эса ботинолмайман.

СЕН ЕРНИ БОКМАСАНГ, ЕР СЕНИ БОҚМАЙДИ

инли пул олмасди. Тажрибали деҳқонларнинг маслаҳати билан иш тутдим. Ўша йилиёқ режани бажардик. Дашдаги ўн гектар богнинг парваришига эътиборни қўяйотириб, йигирма гектарга кенгайтдик. Ерда ҳислат кўп экан. Ер бизни тўйдирди, бизни ўз бағрига олади. Ерни алдаб бўлмайди. Унга ўз вақтида зарур ўғитини солиш, айтганини бериш керак, холос. Ўғитга тўйинган ер ҳеч қачон алдамайди. Қўтган ҳосилингизни бераверади. Пахтанинг энг оғир меҳнати аёлларнинг зиммасида эди. Қўлимдан келгани

ҚЎЛИ ДАРОЗ “ХОРАЗМ”

Пахта илмининг ҳади-сини олган хоразмлик асл деҳқонлар суз тақчил, об-ҳаво ниҳоятда нуқулай келган бу йилги шароитда ҳам мўл ҳосил етиштирилди.

Ҳазораслик пахтакорлар эса илк бор воҳанинг пахта қарвонига сарбонлик қилиш-

моқда.

Кўни кеча тумандаги “Хоразм” ширкат ҳўжалиги аъзолари вилоятда биринчи бўлиб шартнома режасини бажардилар.

Давлат оморборига 3750 тонна “оқ олтин” етказиб берилди. Тайёрланган “оқ ол-

тин”нинг барчаси биринчи навга қабул қилинди. Сотилган хомашнинг 1500 тоннаси урул-лик пахтадир.

Ҳўжаликнинг биринчилардан бўлиб зафар қўтган пудратчи Улуғбек Бобоқонов, Амин Рўзи-

товна, Хушнуд Матқулов, Ширин Курбонова, Умид Мада-

ЎЗГАГА МУҲТОЖЛАР БЎЛМАСИН

Минг қўйлининг бир қўйлига иши тушибди, деган ибора бор. Катта бир ширкат ҳўжалиги раҳбарининг оддий фермердан ёрдам сўраганини эшитсак, эндиликда унчалик ажабланмаймиш.

Чунки, мамлакатимизда хусусий мулкчиликка кенг йўл очилганили, тадбиркорларга катта имтиёз ва имкониятлар яратилганили боис кўпчилик фермерлар ўзларини ҳар томонлама иқтисодий жиҳатдан мустақкам тиклаб олдилар.

Сидраёй вилояти Оқолтин туманидаги “Пахтакор” фермер ҳўжалигидаги мавжуд техникаларга катта ширкат ҳўжалиги раҳбарлари ҳам ҳавас қилади. Шунинг учун тумандаги ширкат ҳўжалиги раҳбарлари тез-тез фермер Лапас Икромовга мурожаат қилиб, олдиға техникадан ёрдам сўраб боришади.

Ушбу техника воситаларини Лапас аканинг ўзи банкдан кредит олиб ва лизинг усулида сотиб олган. Ҳозирда эса банкдан олган қарзларидан батамом қутилган.

Фермер тасарруфида 125 гектар ер майдони мавжуд бўлиб, шундан 45 гектарига галла, 51 гектарига пахта экилган. Фермер чорвачилик билан ҳам шуғулланганлиги боис қолган майдонлар озуқа экинлари билан банд.

– Ҳар бир ишни бошдан мустақкам қилиш керак, – дейди Лапас Икромов. – Шундагина қўзлаган мақсада эришиш мумкин. Мана сизга бир далил. Ҳозирда баъзи фермерлар касодга ур-раб, фаолиятларини тўхтатиш-шаётир. Бунга сабаб моддий

техник базасининг ночорлигидир. Ўз вақтида техника топилмаган экиш мuddатини кечиктириб юборади. Ниҳолларга ишлов беришда яна шу ахвол. Бу ишларни қўл кучи билан бажа-

ришга ҳаракат қилади. Катта дала қафдққ томорқа эмаски.

ИСЛОҲОТ

бу усул яхши самара берса. На-тижада, экин қутилган ҳосилини бермайди. Ҳатто, кетган харажати ҳам қопламайди. Оқибатда, деҳқон чўв тушади.

Замонавий деҳқончиликда қишлоқ ҳўжалиги техникаларисиз қутилган натижани қўлга қилиш мумкин. Бу турган гап. Боз устига, ҳозирда фермер ва деҳқон ҳўжалиқларига техника бўйича меъёр даражасида сервис хизмати кўрсатиш ҳам йўлга қўйилган.

– Мен бу йил галла экилган майдонларнинг ҳар гектаридан 42 центнердан ҳосил олдим, – дейди фермер, – тўғри, бу бошқа вилоятлардаги ҳосилдорликдан анча кам. Аммо, бу

бизнинг чўл шароитимизда юқори натижа ҳисобланади. Қўшни деҳқонлар эса ҳосилдорлиқни 28 центнердан оширишга олмади. Юқори ҳосил олишимизда эса, албатта, техникаларимиз кўп келди.

Қишлоқ ҳўжалик соҳасида мустақил иш юритиш унчалик осон эмас. Ҳар қўни турли хил муаммолар кўндаланг бўлади. Гоҳ маъданли ўғитда, гоҳ ёнил-фида узиллиш бўлади, гоҳ банкда бир чалқашлик юзага келади. Иродаси сустроқ одам бу қийинчиликларни гирдобидида юрагини чангаллаб қолиши ҳеч гап эмас.

Лекин, Лапас ака ундайлардан эмас. Катта ҳаёт ва иш тажрибасига эга инсон. Чорак асрдан кўпроқ вақт ҳўжаликда бўлиб бошқарувчи бўлиб ишлади. Қилган меҳнати муносиб тақдирланди. “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ ҳўжалик ходими” фахрий унвонига сазовор бўлди.

Фермер учун бу йил анча омадли келди. Ғалладан мўл ҳосил етиштириб, салкам олти миллион сўм даромад қилди. 51 гектарлик пахта майдонидиға ҳосилининг чўғи ҳам қақки эмас. Биринчи теримдаёқ 100 тоннадан ортқ пахта йиғишти-риб олди. Шартномавий режа бўйича давлатга 128 тонна пахта сотиш керак. Худо хоҳласа, бугун-эрта бу режани ортиги билан урдалайди.

Лапас аканинг ҳали ушаламаган озуларни кўп. Биринчи нияти фермерлик фаолиятининг дадил ривожланишини чегаралаётган тўсиқлар тезроқ бартараф бўлса. Юртимизда ўзгага муҳтожлар камайса, бойлар қўлайса. Элимизнинг дастурхонидан тўкинлик ариماسа.

Раззоқ БОТИРОВ

ЕТТИ ИҚЛИМДАН Бир шингил

ПУТИН АҚШ СИЁСАТИ ТАРАФДОРИ

Бугун ниҳоясига етадиган 3 кунлик сафари чоғида Россия президенти Владимир Путин Олмония канцлери Герхард Шрёдер ва бошқа расмий кишилар билан учрашди.

Хусусан, у Шрёдер билан сўнгги пайтларда инсониятга жиддий ҳаф тугдирётган терроризмни тугатиш мақсадида халқаро иттифок тузиш ҳамда АҚШнинг Афғонистонга уюштирмаж ҳарбий ҳаракатлари ҳақида фикр алмашди.

Ундан аввалроқ эса Владимир Путин Американинг терроризмга қарши олиб бораётган ҳозирги сиёсатини қўллаб-қувватлашини, ҳатто, бу борада рус разведкаси маълумотларидан ҳам фойдаланишлари мумкинлигини тақлиф этиш билан бирга, расмий Москва Афғонистон шимолидаги муҳолифат қўчларига қурол-ароҳ ҳамда ўқ-дори етказиб беришини ҳам маълум қилган эди.

ТОЛИБЛАР ЧЕКИНМОҚДА

Афғонистон шимолида “Толибон” ҳаракати билан муҳолифатдаги шимолий иттифок қўчлари ўртасида қаттиқ жанглар бўлмоқда.

Айни дамда генерал Абдулрашид Дўстим қўмондонлик қилаётган Шимолий Иттифок қўчлари ўзларининг аввалги қароргоҳлари ҳисобланмиш Мозори-Шарифни эгаллаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Шунингдек, Фарях вилоятидаги Лавлаш тумани ҳам Иттифокчилар назоратига ўтди. Толиблар эса тўқнашулар туфайли талафот кўраётганлари боис жануб томон чекинмоқдалар.

Лекин, шунга қарамайдан, Мулла Мухаммад Умар, агарда Қўшма Штатлар терроризмин йўқ қилмоқчи бўлса, Форс кўрфазидан ҳарбий қўчларини олиб кетиши ҳамда Фаластинга нисбатан юритаётган “тахминий” сиёсатини ўзгартириш лозим, дея фикр билдирди. Аммо, толибларни ҳукумат сифатида расмий тан олган ўрта давлатдан иккитаси Бирлашган Араб Амириклари ва Саудия Арабистони улар билан дипломатик алоқаларини тўхтатдилар. Ҳозирда толиблар билан фақат Покистонгана алоқани узганича йўқ.

УЧИНЧИ БОСҚИЧ НАТИЖАЛАРИ

4500 кишилик НАТО ҳарбий бўлинимасининг албан жангарилардан қурол йиғиб олиш жараёни тугаши қўллаб-қувватлаган бир пайтда ташкилот раҳбари Жорж Робертсон Македонияга келди. У моҳиро вақтида жиноятқа қўл урмаган исёнчиларни авф этиш тўғрисида расмий Скопье розилигини олди.

Шунингдек, ҳозирга қадар тинчликпарвар қўчлар жангарилардан 3300 дондан ортқ ҳарбий аслаҳалар йиғиштириб олдилар. Аммо, мамлакат ҳукумати жангариларда яширилган қурол қолган бўлиши керак, деб тахмин қилмоқда. Айни дамда эса албанларнинг ҳақ-қўққларини ошириш борасидаги конституцияга киритилажак ўзгаришлар халқ муҳокамасига қўйилган.

Ушбу ҳафта охирида мuddати тугаши режалаштирилган НАТО қўшнларининг маълум бир қисмининг мамлакатда қолдириб, вазиятни назорат этишни ҳукумат ҳам, албанлар ҳам хоҳламоқдалар. Лекин, ўтган дўшанба кўни Македония хавфсизлик қўчлари назорат ўтказиш жойида тўхтамаган албан миллатига мансуб шахсини отиб ўлдирдилар.

БУГУН МУДДАТ ТУГАЙДИ

Россия Марказий федерал округи Солиқ полицияси Федерал хизмати бош бошқармаси бошлиғи Владимир Сениннинг айтишича, ҳозирда чечен жангариларини молжаний жиҳатдан қўллаб-қувватлашда гумон этилаётган 65 та тижорат тузилмалари аниқланди.

Ноқонуний ишлаб чиқариш, спирт ҳамда спиртли ичимликлар савдоси билан шуғулланувчи маъмур фирмалар ҳақидаги маълумотлар Федерал хавфсизлик хизмати ва ички ишлар вазирлигига юборилган бўлиб, уларнинг 54 таси устидан жинойи иш қўзғатилган.

Халқаро терроризм билан алоқани тўхтатиб, қуролларини ихтиёрий равишда топширган жангари гуруҳларини авф этиш ҳақидаги Владимир Путин томонидан қўйилган 3 кунлик мuddат эса бугун ниҳоясига етди. Чеченистон маъмурияти раҳбари Аҳмад Кодировнинг айтишича, Иккериянинг тан олинмаган президенти Аслан Масхадов олдида иккита йўл турибди: ё жангарилар билан ёки халқ билан бирга бўлиш. Лекин, А. Масхадовнинг ўз халқини танлаш мақсада мувофиқдир.

ҚОЗОҒИСТОНДАН АРМАНИСТОНГА

Рим папаси Иоанн Павел II нинг Қозоғистондан сўнг Арманистонга уюштирган сафари муваффақиятли кечди. Кеча у Ереванда мамлакат раҳбари Роберт Кочарян ҳамда католиклар бошлиғи Гарег Иккинчи билан учрашди.

Папанинг ташрифи Арманистондаги насронийликнинг 1700 йиллик байрамига тўғри келди. Шунингдек, у XX аср бошида ушбу миллат халқининг оммавий қириб юборилиши муносабати билан бунёд этилган ёдгорлиқни зиёрат қилди. Иоанн Павел II дан бироз аввалроқ эса рус Патриархи Алексей II ҳам бу ерга келиб кетган эди, деб хабар беради Рейтер агентлиги.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида Камолиддин АЛИОХУНОВ тайёрлади.

БОҒЛАР БОЛГА ТЎЛДИ

Ўлкамизда фарқ пишиқчилиқ фасли ҳукмрон. Боғбону сохибдорлар, сабзавоткорлар – ўзлари етиштирган ширин-шакар ноз-неъматларни халқимиз дастурхонига тортиқ этишмоқда. Шахрисабз туманидаги “Оқдарё” ширкат ҳўжалиги боғларида етилиб пишган сархил мева-

ларни барча бирдай севиб истеъмол қилаёпти. Шунингдек, Сурхондарё вилоятининг Сарйосиё туманида умргузаронлик қилаётган Мурод бобо Жалилов яратган боғдаги мевалардан ҳам барча қишлоқдошлари баҳраманд бўлаётир.

СУРАТЛАРДА: 1.Сарйосиёлик уста боғбон Мурод бобо Жалилов. 2. Боғларда фарқ пишган мевалар. 3.Шахрисабз туманидаги “Оқдарё” ширкат ҳўжалиги раҳбари Зиёдулла Латипов боғда.

Шавкат СУЛТОН олган суратлар.

РАЙҲОН ИСИ

(Боши ўтган сонда)

Райхон паст, мунгли овозда куйлаб, кўшиқчини Турсун опанинг ёдига туширди. Онанинг юраги бирдан орқасига тортиб кетди. Ҳаёли оғиб, ариқчага тушиб кетди-ю, қоқилиб, тупроқли кўча узра юз тубан йиқилди. Ёрдамлашмоқчи бўлган қизидан кўлини шарт тортиб олди. Турсун опанинг тиззалари жаз-жаз ачир, сочлари юзига ёйилиб тушганди. У ўзининг бу ҳолига заррача эътибор бермай даг-даг титраганча, қизининг билагидан тутди:

- Хали гап бу ёқда дегин! Келиб-келиб топганинг шу йигит ўлгур бўлдимми? Ахир у раиснинг ўғли-ку, сани хотин қиларми-ди?! Қолаверса, бола-чақасиам бор, шакилик?! Охириг умидим-ниям пучга чиқардинг, мегажин! Яшшамагунинг оти Ботирми?

- Ҳа...

- Бало!...

Она чап мушти билан қизининг елкасига бир туширди.

- Булар иш бўлди, - деди Райхон сўлгин ва паршон бир ҳолатда. - Урмай тугул уларворсаларнинг ҳам барибир энди.

Ҳаммасига ўзим айбдорман. Ҳеч кимга дов-жанжал йўқ...

- Нималар дейсан, жон қизим, болагинам?! Ахир сен мани оппоқ қизимсан-Райхонни бағрига ра каттиқроқ қучиб

данд кўйиб юрса,

Райхон шу заҳотик

ўзини бир мина қилиб қўядигандек, уни қучоғидан чиқарай демасди.

- Отажон, отамга қийин бўлди! Шўрликнинг юзига энди қандоқ қарайман?!

- Юраклик қизиман, отангдан узр сўраб кўрамиз, - деди ўзини бир оз тугиб олган она. - Охириг чора шу!...

Эшик очилиб, остонада Турсун она, ортида Райхон кўринди.

Юраги сиқилгандан гўнаҳкор ҳолда ёношлар ётган Олим ака хотини ва қизининг афт-ангрига қараб, кўнадан эшитган гапи тўғрилигига ишонди, шашт билан ўрнидан туриб, қизининг қўшига келди:

- Турсини айт, қизим, нима гап ўзи?!

Райхон қолиб, бу саволга Турсун она туттала-туттала жавоб бера бошлади:

- Мен сўраб билдим отаси, қизимизда аиб йўқ экан. Ўша қирчинингдан қийилгур, Ботир олти ой бурун бўлган бир "қизилга" да қизимизга ичириб, маст қилиб қўйибди-да... Қани уйланмасин-чи, энди, қўрилгини кўрсатиб қўяй! Судга бориб, умрини турмада қиритвораман. Бу мени айбим, қизимизни кечира қолинг, отаси...

- Жим!!!

Олим ака қатлари билан қўлоқларини ёпди. Дахшадан олашиб кетган қўларини аввал хотинига, кейин қизига тикиди. У қизининг бутунлай ўзгариб кетганини эсинга солиб, бошига қон тепиб, қўлоқлари шанқиллади, кўз олди қорая бошлади. Ота қўларини чирт қўйиб, шивирлагандек оҳиста сўради:

- Қайси Ботир?

- Ашу, тўйма-тўйорадиган отарчи Ботир-чи. Отасининг раислигига ишонган-да, бу ноинсоф! Бола-чақаси бўлмасам гўрайдим...

Шўрликнинг оғзи билан бир янгилик эди. У тенгқўр Ботир самоварчидан бутунлай бошқа гап эшитиб келган эди. Бир тўйда самоварчи ёшларни инсофга чақириб, одоли-инсофли бўлиш, ор-номусни йўқотмаслик ҳақида маслаҳат берибди.

Райхон аса отаси тенги бу одамга шаддодлик қилиб, қўлчилик ўртасида обрўсини тўкибди. Ботир ака тенгқўрига қизининг шу қилигидан ноллиб қолганди. Энди бўлса...

- Бу қандай шармандалик! Мен шўрпешонага бу қўрилгининг етмай турувди, эй худо!!

Олим аканинг кўз ўнгидида нарсалар бир томонга оғиб кета бошлади, қўнгли айниб, нафаси бўзига келиб тикилди. У ўнг қафти билан чап қўрагини чагналлаганча ёношига гурсиллаб йиқилди...

Эртаси, пешинда Олим ака солиingan тобутни одамлар елкага одиллар. Умр бўйи беозор, ювош-мўмин бу марҳум билан алоқалашиб ўнган шу қадар кўп одам йиғилган эдики, улар ҳовлига сийма, қўнани ҳам тўлдириб туришарди. Хўжалик мол-боқарининг тўсатдан вафоти ҳақида ҳеч ким чўққ атмасди.

Йиғилганлар ҳомуш эди, бу фалокат учун ҳамма ўзини айбдордек ҳис қиларди. Тобут кўтарган ва унинг ортидан эргашганлар, сезибми-сезмайми, ҳовлида барқ уриб ўсиб ётган райхонларни босиб ўтишар, теварак-атрофни бу гўёхнинг муаттар ҳиди тутиб кетганди.

Сочларини ёйганча ҳовлида беҳол ўтирган Турсун опанинг димоғига ҳам райхон иси етиб борди. Турсун опа ярк этиб қарайди, аввал райхонни босиб ўтаётган хиром этикча, сўнг тобутнинг бир соплини елкасида кўтариб бораётган раиснинг қип-қизил юзига кўзи тушди. Жафокаш аёл жикка ёш бўлиб кетган рўмолчаси билан дарҳол юзини тўсиб, тескари ўтирилди. Бир вақтлардагидек райхон иси Турсун опанинг баҳру дилини очиб ўрнига, қўнглини баттар вайрон қилди.

Асад АСИЛ

Абулқосим ака: Убайдулла, бугун сал хафароқ кўрмасан, бошинг оғриётган кўринади, "муздаккина" қатик ичиб ол. Мабодо қатик бўлмаса "Таргил"ни бир сония эмиб тур. Бўёғини кўрасан...

Убайдулла ака: Қатик ўрнига вақтинча сут ичсам ҳам бўладими? Яхши айтидингиз, "Сизнинг ҳақингиз бор", деб сизгирни вақтинча эммай тураман...

Абулқосим ака: Шуям гап бўлди-ми, сапча. Пайровинг ҳам "хурмача" қилингинга ўшаб бирам беўхшов. Ха-ха-ха.

Убайдулла ака: Ана шу маъносиз кулгилгиз билан ҳаммаёқни "Қатик" бозорга айлангизингиз қўйдингиз. Бировга "Банка" лаб, бировга "Коса-лаб" беряписиз. Билмай қолибман-да сизда қатик борлигини, бўлмаса туш-ликка "Манти" киберардим, бир "Қа-

тиқ"лаб ердигиз...

Абулқосим ака: Ох, ох, бормисан ўзи ука, "қатикли" ва "мурчи" мантини емабсан, оламга келмабсан. Ким айтида сени ўқиган, оқ-қорани таниган одам деб. "Ачигани"ни ҳам ичсан.

"Чучугини"ку ялмамай ютсан.

Убайдулла ака: Бу гап билан мени чалғита олмайсиз. Ачигани бош ювишга, юзга суришга яхши. Ҳа айтганча, сиздақа эски "занг"ларни "Қатик" билан ишқалаб, "юзингизни" очиб юрган "менман", ака. Ҳе, очилмай қолинг-е.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "яла-тушисагина" ялайман деб.

Абулқосим ака: Ҳа, қатикни мазза қилиб ичсан, танинг роҳат қилди, қатик дори-дармон. Мен сенга хай-

ронман. Қатик қолиб "Қурт"ига ўчсан. Эҳ, офтобда қолган.

Убайдулла ака: Курт, куртова, сузмангиз асли қатикдан бўлади. Сиз бўлсангиз, жазирма иссиқ-да ўзингизча терлаб пишиб "Айрончига" қараб, ҳадеб нола қиласиз.

Абулқосим ака: Иссиқ қунда албатта айрон ичиш керак, чанқоғинг бошладиди. Аммо сенга ҳамон хайронман, қачон қарамай пулингга айрон олмай, "Айрон" ююкчаларини "ялаб" юргангиз-юрган...

Убайдулла ака: Ҳамма гап ана ўшанда. Бир вақтлар сиз ҳам юрардингиз-да, ҳамма қатикдан яламайман, фақат "ёғли"ларингизга "я